

KOMPETENCE K PODNIKAVOSTI U ŽÁKŮ ZÁKLADNÍCH ŠKOL ENTREPRENEURSHIP COMPETENCE OF PRIMARY SCHOOL PUPILS

Iveta Řezníčková, Martin Fico

Katedra pedagogiky, Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita, Brno

Abstrakt

Význam kompetence k podnikavosti ve vzdělávání roste, avšak dosud neexistuje validizovaný kvantitativní výzkumný nástroj, vhodný pro její měření u žáků základních škol. Cílem našeho výzkumu bylo ověřit sebehodnotící nástroj inspirovaný rámcem EntreComp a testovat předešlé kvalitativní zjištění. Výzkum byl realizován na vzorku 488 žáků 2. stupně základních škol. Validitu nástroje jsme testovali pomocí CFA a reliabilitu pomocí ω . Výsledky ukázaly, že námi navrhnutý výzkumný nástroj odpovídá teoretickému modelu. Statisticky významné rozdíly byly zaznamenány ve prospěch žáků účastnících se školních projektů. Výzkum poskytuje první ověřený nástroj pro měření podnikavosti u dětí, což jak věříme, může přispět k dalšímu rozvoji podnikavosti ve vzdělávání.

Klíčová slova: kompetence k podnikavosti, EntreComp, RVP ZV, výzkumný nástroj

Abstract

The importance of entrepreneurship competence in education is growing, but there is still no validated quantitative research tool suitable for measuring it in primary school students. Our research aimed to validate a self-assessment instrument inspired by the EntreComp framework and to verify previous qualitative findings. The research was conducted on 488 primary school pupils in Grade 2. We tested the instrument's validity using CFA and the reliability using. The results showed that our proposed research instrument fits the theoretical model. Statistically significant differences were observed in favor of pupils participating in school projects. The research provides the first validated tool for measuring entrepreneurship in children, which we believe can contribute to further entrepreneurship development in education.

Keywords: entrepreneurship competence, EntreComp, RVP ZV, research tool

1 ÚVOD

Kompetence k podnikavosti je definovaná Evropskou komisí jako jedna z klíčových kompetencí pro celoživotní učení (Rada Evropské unie, 2018). Její důležitost podtrhuje i to, že je nově začleněna do Rámcových vzdělávacích programů pro základní vzdělávání jako jedna z klíčových kompetencí (MŠMT, 2025). Kompetence k podnikavosti a její rozvoj se tak dostává i do pozornosti výzkumníků v oblasti vzdělávání, kteří však zatím nedisponují ověřeným kvantitativním výzkumným nástrojem, vhodným pro použití u žáků základních škol.

2 TEORIE

Podnikavost a podnikání bývají často zaměňovány, ačkoliv se jedná o rozdílné pojmy. Zatímco podnikání (anglicky *business*) se soustředí na ekonomické aspekty, jako je zakládání a řízení firem, podnikavost (*entrepreneurship*) má širší rámec. Podnikavost zahrnuje kreativitu, kritické myšlení, plánování, vytrvalost a spolupráci. Kompetence k podnikavosti je popsána v kompetenčním rámci zvaném EntreComp, který byl vyvinut Evropskou komisí v roce 2016 (Bacigalupo et al., 2016). Rámec je rozdělen do třech klíčových oblastí. Každá z těchto oblastí obsahuje 5 specifických dovedností, což dohromady představuje 15 dílčích kompetencí (Bacigalupo et al., 2016). Tyto kompetence jsou aplikovatelné v různých kontextech, například ve vzdělávání, zaměstnání a životním prostředí (Bacigalupo et al., 2016). Na základě EntreCompu ve světě vznikly i výzkumné nástroje, avšak byly zaměřené na vysokoškolské studenty, nebo rozvoj podnikání (López-Núñez, 2022; Doucet & Hiatt- Michael, 2011).

3 METODOLOGIE VÝZKUMU

Hlavním cílem našeho výzkumu je ověřit sebehodnotící výzkumný nástroj pomocí kterého můžeme měřit kompetenci k podnikavosti u žáků základních škol a zjistit aktuální stav na našem výzkumném souboru. Nástroj byl inspirovaný kompetenčním rámcem EntreComp (Bacigalupo et al., 2016). Pro ověření konstruktové validity jsme využili konfirmační faktorovou analýzu s nastaveným estimátorem DWLS, který je vzhledem k typu dat vhodnější. Pro výpočet reliability z hlediska vnitřní konzistence jsme použili McDonaldovu omegu, kterou

jsme vypočítali pro každý faktor zvlášť. Výzkumný soubor tvořili žáci 2. stupně ze tří základních škol v Brně ($n = 488$). Pro výběr bylo osloveno sedm fakult, na kterých probíhají aktivity zaměřené na rozvoj kompetencí k podnikání. Pro analýzu dat jsme použili popisnou statistiku a *u*-testy.

4 VÝSLEDKY

Na základě výsledků konfirmační faktorové analýzy se nám potvrdil teoretický model založený na kompetenčním rámci EntreComp. Indexy shody ($CFI = 0,993$; $TLI = 0,992$; $NNFI = 0,992$; $GFI = 0,981$; $RMSEA = 0,034$; $SRMR = 0,049$) naznačují, že námi vytvořený devítifaktorový model je vhodně navržen. Výsledky McDonaldovy Omegy pro jednotlivé faktory dosahují v kontextu společenských věd dostatečných hodnot ($\omega = 0,65\text{--}0,79$). Prostřednictvím *u*-testů byly potvrzeny významné (na hladině významnosti 0,05) rozdíly ve prospěch žáků, kteří se účastní školních projektů nebo školních aktivit zaměřených na rozvoj podnikavosti. Žáci dosáhli nejvyššího skóre v oblasti vyhledávání příležitostí, a naopak nejnižšího v oblasti kreativního myšlení.

5 ZÁVĚRY A DISKUSE

Na základě výsledků CFA můžeme tvrdit, že se nám podařilo ověřit sebehodnotící výzkumný nástroj pro měření kompetence k podnikavosti u žáků základních škol. Vzhledem k rostoucímu zájmu o rozvoj žáků v této oblasti (MŠMT, 2025), je nutné mít k dispozici nástroj, který je vhodný pro zkoumání této kompetence u žáků základních škol, a ne pouze u starších žáků, jak tomu bylo doposud (López-Núñez, 2022). Na základě prvních výsledků můžeme tvrdit, že žáci, kteří se účastní školních projektů nebo jiných aktivit zaměřených na rozvoj této kompetence, dosahují vyšších hodnot ve všech dílčích oblastech, v nichž se sebehodnotí. To může do budoucna odhalit aktivity či programy, které budou efektivně rozvíjet kompetence k podnikavosti u žáků základních škol, což je v souladu s vymezením klíčových kompetencí v Evropě (Rada Evropské unie, 2018).

6 LITERATURA

- Bacigalupo, M., Kampylis, P., Punie, Y., Van den Brande, G. (2016). *EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework*. Luxembourg: Publication Office of the European Union.
- Doucet, L. & Hiatt-Michael, D. (2011). *Outcomes of a High School Entrepreneurship Curriculum*. American Educational Research Association.
<https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED520151.pdf>
- López-Núñez, M. I., Rubio-Valdehita, S., Armuña, C., & Pérez-Urria, E. (2022). EntreComp Questionnaire: A Self-Assessment Tool for Entrepreneurship Competencies. *Sustainability*, 14(5), 2983. <https://doi.org/10.3390/su14052983>
- MŠMT. (2025). *Rámcový vzdělávací program pro Základní vzdělávání*. MŠMT.
<https://prohlednout.rvp.cz/zakladni-vzdelavani/klicove-kompetence/kpp>
- Rada Evropské unie. (2018). *Doporučení rady ze dne 22. května 2018 o klíčových kompetencích pro celoživotní učení*.
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01))